

## Collegenota Evaluatie Speelruimtebeleid (maart 2004)

### **1. Inleiding**

In zijn vergadering van 25 oktober 1999 heeft de gemeenteraad het speelruimtebeleidsplan vastgesteld en besloten te investeren in de aanleg van centrale speelvoorzieningen in iedere dorpskern. Hierbij geldt als voorwaarde dat het particulier initiatief de verantwoordelijkheid voor zowel de aanleg als het beheer van de speelvoorziening op zich neemt. Tegelijk is besloten de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau in stand te houden zolang dit technisch verantwoord is. Uiteindelijk zal op de bestaande openbare speelvoorzieningen slechts ruimte om te spelen overblijven.

Op grond van het Welzijnsplan 2002-2005 dient het speelruimtebeleid in het najaar van 2003 te worden geëvalueerd. Een evaluatie van de doelstellingen en uitvoering van het beleid is wenselijk om inzicht te verwerven in het proces van interactieve beleidsvorming en uitvoering.

### ***Stand van zaken***

Inmiddels beschikt de kern Arcen vanaf 2002 over een centrale speelvoorziening gelegen rondom de basisschool en in beheer bij Stichting V&A Arce Veur Arce. De Speeltuyncommissie van het Jeugdcomité Lomm heeft medio 2003 een nieuwe centrale speelvoorziening geopend aan de Kerkhoflaan. En in Velden is Stichting Speeltuynen Velden actief met de voorbereiding voor de aanleg van twee centrale speelvoorzieningen. In die zin is er voldoende aanleiding om de resultaten en de uitvoering van het in 1999 vastgestelde speelruimtebeleid nu te evalueren.

### ***Beleid met en door burgers***

Kenmerkend voor het speelruimtebeleid is de interactieve vormgeving van het beleid in 1999 en de grote betrokkenheid van het particulier initiatief bij de uitvoering van het beleid. Ook bij de hiernavolgende evaluatie van het speelruimtebeleid hebben wij gepoogd het particulier initiatief een grote stem te geven. Het is immers de praktijkervaring van de burgers en vrijwilligers die zich inzetten voor de aanleg en het beheer van de centrale speelvoorziening die het succes van het speelruimtebeleid bepalen.

Op 29 oktober 2003 heeft een overleg plaatsgevonden met de organisaties die een centrale speelvoorziening exploiteren of bezig zijn met de voorbereiding voor de aanleg hiervan. Het verslag van dit overleg ligt op gebruikelijke wijze ter inzage, evenals een ambtelijke bespreeknotitie. De resultaten van dit overleg zijn verwerkt in deze evaluatie van het speelruimtebeleid.

### ***Opzet nota***

Hierna gaan wij eerst in op de uitgangspunten en doelstellingen van het in 1999 geformuleerde speelruimtebeleid. Daarna evalueren wij per beleidsaspect de realisatie en uitvoering van het speelruimtebeleid tot nu toe. Hierbij wordt de inbreng van de organisaties die zorgdragen voor de aanleg en het beheer van de centrale speelvoorzieningen betrokken. Op basis van deze evaluatie bepalen wij in hoeverre de doelstellingen van het speelruimtebeleid zijn bereikt en formuleren wij aanbeveling voor voortzetting van het gemeentelijk speelruimtebeleid voor de komende periode.

### **2. Uitgangspunten speelruimtebeleidsplan 1999**

De aanleiding voor het voeren van een speelruimtebeleid was een expliciet besluit van de gemeenteraad in september 1998 om speelruimtebeleid te ontwikkelen. Daarnaast noodzaakte

de inwerkingtreding van het 'Besluit veiligheid Attractie- en Speeltoestellen' (maart 1997) de gemeente om meer zorg te dragen voor de veiligheid van de openbare speelvoorzieningen. Ook vragen vanuit de samenleving hebben eraan bijgedragen dat speelruimtebeleid op de gemeentelijke agenda kwam.

In het speelruimtebeleidsplan staat de visie centraal dat buitenspelen van belang is voor de harmonische ontwikkeling van kinderen naar volwassenheid en voor de leefbaarheid van de woonomgeving, waarbij ook betrokkenheid van bewoners bij het proces van ontwikkeling en besluitvorming over en de realisatie van speelvoorzieningen nodig is.

Op basis van deze beleidsvisie zijn de uitgangspunten voor het speelruimtebeleid geformuleerd, waarvan wij de belangrijkste hierna samenvatten.

De gemeenteraad heeft door vaststelling van het speelruimtebeleidsplan besloten te investeren in de aanleg van centrale speelvoorzieningen in iedere dorpskern. Hierbij is als voorwaarde gesteld dat het particulier initiatief de verantwoordelijkheid voor zowel de aanleg als het beheer op zich neemt. Tegelijk is besloten de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau in stand te houden zolang dit technisch verantwoord is. Uiteindelijk zal op de bestaande openbare speelvoorzieningen slechts ruimte om te spelen overblijven.

De gemeente heeft een regierol bij de vormgeving en uitvoering van het beleid en dient te stimuleren dat de genoemde burgerinitiatieven ontstaan. Verder is speelruimtebeleid integraal en sectoroverstijgend beleid dat een relatie heeft met woonbeleid, verkeersveiligheidsbeleid, jeugdbeleid etc. Het 'Besluit veiligheid Attractie- en Speeltoestellen' geldt als belangrijk kader. Multifunctioneel gebruik van speelvoorzieningen is van belang. Centrale speelvoorzieningen hebben een functie als dorpsontmoetingsplaats en dienen toegankelijk te zijn voor samenspel tussen gehandicapte en niet-gehandicapte kinderen. In de woonomgeving dienen ook voorzieningen voor tieners en jongeren aanwezig te zijn.

### ***Financieel***

In het speelruimtebeleidsplan staat verder aangegeven dat de gemeente wil investeren in de aanleg en de exploitatie van vier centrale speelvoorzieningen. Er is van uitgegaan dat een nieuwe speelvoorziening in totaal tenminste € 56.723,00 kost. Om het voor bewonersinitiatieven mogelijk te maken een dergelijke voorziening met hulp van sponsors, fondsen en eigen inbreng te realiseren heeft de gemeente per speelvoorziening een subsidie van € 34.034,00 beschikbaar gesteld en in totaal € 136.136,00.

Verder heeft de gemeenteraad bij vaststelling van het speelruimtebeleid besloten om het aandeel van de gemeente in de exploitatiekosten af te stemmen op het (eventuele) tekort in de exploitatierekening van de beherende organisatie tot een maximum van € 1.815,00 per organisatie. Op basis van het Welzijnsplan 2002-2005 is deze subsidie vanaf 2001 jaarlijks geïndexeerd.

### **3. Evaluatie speelruimtebeleid**

Hierna evalueren wij op grond van in het speelruimtebeleidsplan aangegeven thema's de realisatie en uitvoering van het beleid.

#### ***Oprichten stichting/ organisatie***

Het speelruimtebeleid gaat er vanuit dat burgers het initiatief nemen om verantwoordelijkheid te dragen voor de aanleg en het beheer van nieuwe centrale speelvoorzieningen.

In het algemeen stellen wij vast dat deze aanpak om van onderaf, op basis van het initiatief van dorpsbewoners het speelruimtebeleid vorm te geven, succesvol is. Hoewel het creëren van draagvlak én het oprichten van een organisatiestructuur relatief veel tijd in beslag neemt, blijkt de gekozen aanpak in de praktijk tot positieve resultaten te leiden. Deze systematiek vergroot vanaf het begin de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers bij de

speelvoorziening en de eigen leefomgeving. Bovendien blijken burgers bereid te zijn om zich geheel vrijwillig in te zetten om een speelvoorziening te realiseren in de eigen woonomgeving. Wel is gebleken dat de mate van betrokkenheid van burgers bij de eigen leefomgeving per dorpskern verschilt.

### **Conclusie**

- Het uitgangspunt om het particulier initiatief de verantwoordelijkheid te laten dragen voor de aanleg en het beheer van centrale speelvoorzieningen is succesvol gebleken.
- Deze aanpak om beleid vorm te geven en uit te voeren van onderaf en aansluitend bij wat er leeft in de lokale gemeenschap draagt bij aan versterking van de lokale sociale infrastructuur en vergroting van de leefbaarheid in het dorp.
- Het is wenselijk deze aanpak te blijven ondersteunen en waar mogelijk te blijven toepassen, ook op andere gemeentelijke beleidsterreinen.

### ***Plan- en ontwerpfase***

Het speelruimtebeleid gaat er van uit dat een particuliere organisatie zelf zorgdraagt voor de planvorming en het ontwerp voor de nieuwe speelvoorziening. Wel stelt de gemeente als voorwaarde voor subsidieverlening dat het in het speelruimtebeleid geformuleerde stappenplan wordt gevolgd. Dit stappenplan houdt onder andere in dat uitgegaan wordt van kinderinspraak, dat een programma van eisen wordt opgesteld en dat dit vertaald wordt in een professioneel schetsontwerp.

De gekozen werkwijze garandeert maximale betrokkenheid en inbreng van burgers bij de realisatie van de nieuwe speelvoorziening. Bovendien leidt het doorlopen van het stappenplan uiteindelijk tot een kwalitatief hoogwaardige speelvoorziening, die maximaal aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep en de dorpsgemeenschap.

### **Conclusie**

- De voorwaarden die de gemeente aan de plan- en ontwerpfase van de speelvoorziening stelt, leiden tot een kwalitatief hoogwaardige speelvoorziening, die maximaal aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep en de dorpsgemeenschap.

### ***Aanlegfase***

Op basis van het speelruimtebeleidsplan draagt de beheersstichting zelf verantwoordelijkheid voor de aanleg van de speelvoorziening. Bij vaststelling van de subsidie in de aanlegkosten is evenwel bepaald dat de gemeente bereid is tot hand- en spandiensten bij de aanlegwerkzaamheden.

Gedurende de aanleg van de centrale speelvoorzieningen in Arcen en Lomm is gebleken dat het van belang is om vooraf duidelijke afspraken te maken over wie zorgdraagt voor uitvoering van welke taken. Met name bij de aanleg van de speelvoorziening in Arcen is gebleken dat het niet maken van deze afspraken leidt tot onduidelijkheid en misverstanden bij uitvoering van de werkzaamheden. In de toekomst dienen dus vóór uitvoering van de werkzaamheden afspraken vastgelegd te worden over wie verantwoordelijk is voor uitvoering van welke werkzaamheden.

### **Conclusie**

- De gemeente vindt het van belang voor aanvang van de uitvoering van de aanleg van een centrale speelvoorziening duidelijke afspraken te maken over de verantwoordelijkheden van gemeente en particulier initiatief bij de uitvoeringswerkzaamheden.

### ***Investeringssubsidie***

In het speelruimtebeleidsplan staat aangegeven dat de gemeente investeert in de aanleg van centrale speelvoorzieningen in iedere dorpskern. Hierbij is ervan uitgegaan dat een speelvoorziening € 56.723,00 kost. De gemeenteraad heeft besloten om per speelvoorziening een subsidie beschikbaar te stellen van € 34.034,00 in de aanlegkosten. Tegelijk gaat het speelruimtebeleidsplan er vanuit dat het particulier initiatief in staat is om mét de gemeentelijke subsidie via sponsors en externe fondsen aanvullende middelen te genereren. In de praktijk blijken de kosten van het realiseren van een speelvoorziening hoger te zijn dan het oorspronkelijk geraamde bedrag. In Arcen bedroegen de totale aanlegkosten € 122.978,00 en in Lomm € 98.171,00.

Toch constateren wij op basis van de resultaten tot nu toe dat de in het speelruimtebeleidsplan vastgestelde investeringssubsidie in de aanlegkosten het particulier initiatief voldoende in staat stelt om met aanvullende fondsen een hoogwaardige centrale speelvoorziening te realiseren die voldoet aan de wensen en behoeften van de lokale dorpsgemeenschap.

Wij stellen dan ook voor om de in het speelruimtebeleidsplan vastgestelde financieringsstructuur van de investeringskosten van centrale speelvoorzieningen als uitgangspunt te blijven hanteren voor toekomstige investeringen in de centrale speelvoorzieningen.

Overigens heeft de gemeenteraad besloten om zowel in Arcen als in Lomm een extra subsidie te verlenen in de aanlegkosten van de centrale speelvoorziening van € 9.076,00 uit het 'Fonds bovenwijkse voorzieningen'. Reden hiertoe was de ligging van beide speelvoorzieningen in of nabij een (toekomstig) nieuwbouwo gebied. Verder hebben wij een extra subsidie verleend van € 4.538,00 in de (onvoorziene) kosten van aanleg van drainage onder een deel van de speelvoorziening in Arcen.

### **Conclusie**

- De in het speelruimtebeleidsplan vastgestelde ideale financieringsstructuur van de investeringskosten, gebaseerd op het idee dat het particulier initiatief in staat is om met een gemeentelijke subsidie aanvullende fondsen te verwerven ter bekostiging van de aanleg van de speelvoorziening, blijkt in de praktijk realistisch en haalbaar te zijn.
- Het is wenselijk deze financieringsstructuur ook als uitgangspunt te nemen bij toekomstige investeringen in de centrale speelvoorzieningen.

### ***Subsidie vervangingskosten***

Op basis van het speelruimtebeleidsplan verplicht de gemeente zich om uitgaande van een afschrijvingsperiode van 10 jaar, een nieuwe investeringssubsidie in de vervangingskosten beschikbaar te stellen. In de met de beheersstichtingen afgesloten beheersovereenkomsten is deze verplichting vastgelegd en staat de hoogte van de subsidie na 10 jaar aangegeven. Hierbij geldt de oorspronkelijke investeringssubsidie met een jaarlijkse indexering als uitgangspunt. Opgemerkt dient te worden dat de subsidie van de gemeente niet is gerelateerd aan de feitelijke investeringskosten van de centrale speelvoorziening.

Toch zijn wij van mening dat deze subsidiebepaling in de beheersovereenkomst de speeltuinorganisaties een garantie biedt op instandhouding van de centrale speelvoorziening op termijn.

### **Conclusie**

- Met het oog op de continuïteit van het speelruimtebeleid is het wenselijk dat de gemeente zich al bij de aanleg van centrale speelvoorzieningen verplicht om budget te reserveren voor subsidiëring van toekomstige vervangingskosten, uitgaande van indexering van de oorspronkelijke gemeentelijke investeringssubsidie.

### ***Exploitatiesubsidie***

Op basis van het speelruimtebeleid verleent de gemeente ook een jaarlijkse subsidie in de exploitatiekosten van de speelvoorzieningen. In het beleidsplan wordt er van uitgegaan dat de gemeente 50% van de exploitatiekosten (geraamd op € 2.269,00) voor haar rekening neemt (= € 1.134,00). Dit houdt in dat het particulier initiatief geacht wordt de overige 50% zelf te verwerven. Bij vaststelling van het speelruimtebeleid heeft de gemeenteraad evenwel besloten om in afwachting van de ervaringen met het exploiteren van speelvoorzieningen de subsidiehoogte te bepalen op maximaal € 1.815,00. Overigens is de exploitatiesubsidie vanaf 2001 (tot en met 2003) jaarlijks geïndexeerd.

De hoogte van de jaarlijks exploitatiekosten hangt samen met de kwaliteit van de aangelegde speelvoorziening. Zo heeft stichting VAVA gekozen voor een relatief dure speelvoorziening met een hoge speelwaarde. Daarnaast heeft uiteraard ook de oppervlakte en omvang van een speelvoorziening effect op de exploitatiekosten. De speelvoorziening rondom de Wijdtveldschool is relatief groot. Aangezien deze speelvoorziening op grond in eigendom van zowel gemeente als schoolbestuur ligt, verleent ook het schoolbestuur een bijdrage in de beheerskosten. Dit achten wij reëel.

De beheersstichting in Arcen heeft aangegeven dat de gemeentelijke subsidie in de exploitatiekosten tot nu toe ontoereikend is om de financiering van de speelvoorziening rond te krijgen. De relatief dure en grote speelvoorziening in Arcen leidt tot hoge exploitatiekosten. De financiële positie van stichting VAVA is bovendien nog verslechterd door onvoorziene kosten in verband met reparaties en extra voorzieningen in verband met vandalisme. Hierna komen wij apart terug op het thema schade en verzekeren en het thema toezicht. De beheersstichting in Lomm vindt de gemeentelijke subsidie tot nu toe toereikend voor het bekostigen van de exploitatie van de speelvoorziening.

Op basis van de door de beheersorganisaties beschikbaar gestelde exploitatiegegevens constateren wij dat de gemeentelijke exploitatiesubsidie ongeveer 60% (Lomm) tot 70% (Arcen) van de totale exploitatiekosten bedraagt. Wij achten dit percentage relatief hoog. In het speelruimtebeleidsplan is uitgegaan van een dekking van 50% van de exploitatiekosten door de gemeente, er van uitgaande dat de beheersstichtingen mét de gemeentelijke subsidie ook aanvullende middelen verwerven.

Daarnaast draagt de gemeente op basis van de afgesloten beheersovereenkomsten zorg voor het groenonderhoud op en rondom de speelvoorzieningen, bestaande uit maai- en snoeiwerkzaamheden. Het uitvoeren van deze werkzaamheden door de gemeente beschouwen wij als een vorm van indirecte subsidiëring van de speelvoorzieningen. De jaarlijkse kosten voor groenonderhoud bedragen zowel in Arcen als in Lomm ongeveer € 1.500,00.

Tenslotte is het gezien de financiële positie van de gemeente en de noodzaak tot bezuinigingen op de uitgaven lastig budget te genereren voor extra subsidie in de exploitatie van de centrale speelvoorzieningen.

Gezien het vorenstaande stellen wij voor om de subsidie in de exploitatiekosten te handhaven op het huidige subsidieniveau van € 1.870,00 per speelvoorziening per jaar.

### **Financieel**

Hieronder volgt een overzicht van de uitgaven aan subsidie en onderhoud van de centrale speelvoorzieningen.

**TABEL 1. UITGAVEN CENTRALE SPEELVOORZIENINGEN**

<b>Kosten</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
Subsidie	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00
Maaiwerk	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
<b>Totaal</b>	<b>€ 10.480,00</b>	<b>€ 10.480,00</b>	<b>€ 10.480,00</b>	<b>€ 10.480,00</b>	<b>€ 10.480,00</b>	<b>€ 10.480,00</b>

### **Conclusie**

- Gezien de noodzaak tot bezuinigingen op de gemeentelijke (welzijns)uitgaven en de uitgangspunten van het speelruimtebeleidsplan achten wij de gemeentelijk directe en indirecte subsidieverlening aan de beheersstichtingen in de exploitatie van de speelvoorziening acceptabel en adequaat.
- Wij stellen dan ook voor om de subsidie in de exploitatiekosten te handhaven op het huidige subsidieniveau van € 1.870,00 per speelvoorziening per jaar.

### ***Schade en verzekeringen***

In de beheersovereenkomst is vastgelegd dat de beheersstichtingen aansprakelijk zijn voor alle schade die optreedt aan de speelvoorzieningen. De beheersorganisaties dienen een WA- en ongevallenz verzekering af te sluiten en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering. Hoewel het afsluiten van verzekeringen een verantwoordelijkheid van de beheerorganisaties is, vinden wij dat als juridisch eigenaar van de speelvoorzieningen van belang.

Ten aanzien van de noodzaak en wenselijkheid van het verzekeren van de speeltoestellen op de centrale speelvoorzieningen bestaat onduidelijkheid. In het algemeen is het verzekeren van speeltoestellen een kostbare aangelegenheid. De beheersstichtingen hebben aangegeven dat de exploitatiesubsidie ontoereikend is voor het verzekeren van de speeltoestellen. Toch heeft met name stichting VAVA (na de schade aan de speeltoestellen in Arcen) gewezen op de noodzaak van het verzekeren van de toestellen.

Naar aanleiding van het overleg met de beheersstichtingen en na deskundig advies zijn wij er voorstander van om een collectieve verzekering af te sluiten voor de speeltoestellen op de centrale speelvoorzieningen in de gemeente en de kosten hiervan als gemeente te dragen. Op basis van de waarde van de speeltoestellen bedraagt de verzekeringspremie voor zowel Arcen als Lomm ongeveer € 300,00 per speelvoorziening.

Wij stellen voor om vanaf 2005 de centrale speelvoorzieningen collectief te verzekeren en hiervoor in de gemeentebegroting een budget te reserveren van € 600,00. Zodra de centrale speelvoorzieningen in Velden gerealiseerd zijn, zullen deze eveneens worden meeverzekerd. Dit kan ertoe leiden dat de premie uiteindelijk zal stijgen tot ongeveer € 1.200,00.

### **Conclusie**

- Wij hechten er belang aan dat de beheersorganisaties een WA- en ongevallenz verzekering afsluiten en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.
- Wij stellen voor om vanaf 2005 de speeltoestellen op de centrale speelvoorzieningen collectief te verzekeren en hiervoor in de gemeentebegroting een budget te reserveren van € 600,00 in 2005 oplopend tot € 1.200,00 in 2006.

### ***Toezicht***

Bij vaststelling van het speelruimtebeleidsplan zijn de kaders aangegeven voor de verantwoordelijkheden van gemeente en particulier initiatief. Naast de aanleg en het beheer heeft de beheersorganisatie ook een verantwoordelijkheid voor het toezicht op en rondom de centrale speelvoorziening. In de beheersovereenkomst zijn verder afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden van betrokken partijen en van politie en bureau HALT bij het toezicht

op de speelvoorziening en bij het voorkomen van overlastsituaties rond de speelvoorziening. In de praktijk voelen de vrijwilligers van de beheersstichting zich evenwel niet altijd geroepen op te treden bij overlastsituaties. Bovendien is er niet altijd voldoende vertrouwen in het optreden van de politie.

Stichting VAVA heeft ons voorgesteld een medewerker in dienst te nemen als toezichthouder op de speelvoorzieningen. Gezien de financiële situatie van de gemeente en wijzigingen in de wetgeving op het gebied van gesubsidieerde arbeid, zijn wij geen voorstander van inzet van een gesubsidieerde toezichthouder. Wel zal de gemeente in de loop van 2004 naar verwachting beschikken over twee Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's). Deze functionarissen zullen zeker ook aandacht hebben voor de situatie op de speelvoorzieningen. Vraag is evenwel of de gemeente primair verantwoordelijk kan zijn voor toezicht op een centrale speelvoorziening. Gezien het goed functioneren van het toezicht en de sociale controle rondom de speelvoorziening in Lomm en naar verwachting ook in de nog te realiseren voorziening in Velden-West (door senioren) geven wij de voorkeur aan de organisatie en uitvoering van toezichtstaken door het particulier initiatief zelf. Hoewel wij erkennen dat de taak van toezicht extra druk legt op de vrijwilligers van de beheersorganisatie, zijn wij van mening dat het uitvoeren van toezichtstaken door het particulier initiatief juist past bij de uitgangspunten van het speelruimtebeleidsplan. Wel zijn wij van mening dat er in geval van probleemsituaties of overlastgedrag een goede structuur moet zijn voor melding en afhandeling van klachten etc. Hierover zijn in de beheersovereenkomst afspraken vastgelegd.

### **Conclusie**

- Het toezicht op de centrale speelvoorzieningen ligt primair bij de beheersorganisatie en de omgeving van de centrale speelvoorziening.
- Het past niet binnen de uitgangspunten van het gemeentelijk speelruimtebeleid dat de gemeente overgaat tot het aanstellen van een professioneel toezichthouder.
- In de beheersovereenkomst zijn afspraken vastgelegd over de verantwoordelijkheid van verschillende maatschappelijke instanties met betrekking tot de sociale veiligheid, het toezicht en overlastsituaties op en rondom de centrale speelvoorzieningen.

### ***Beleid bestaande speelvoorzieningen***

Momenteel zijn er naast de nieuwe centrale speelvoorzieningen nog 8 openbare speelvoorzieningen in de gemeente. In het speelruimtebeleid is bepaald dat de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau in stand worden gehouden zolang dit technisch verantwoord is, maar op termijn slechts informele speelruimte overblijft. Dit houdt in dat als de economische levensduur van een speeltoestel beëindigd is, het toestel verwijderd wordt en niet wordt vervangen door een nieuw toestel. Uiteindelijk blijft er op blokniveau slechts groene ruimte om te spelen over.

Het vorenstaande leidt er (idealiter) toe dat de uitgaven voor onderhoud en beheer van de bestaande openbare speelvoorzieningen afnemen en uiteindelijk alleen de kosten van maaiwerkzaamheden van het grasveld overblijven. Overigens dient rekening gehouden te worden met eenmalige kosten voor het omvormen van het (voormalige) speelterrein tot grasveld (ongeveer € 750,00 per speelvoorziening).

Sinds 1999 zijn onderhouds- en beheerskosten van de genoemde openbare speelvoorzieningen evenwel niet afgenomen, maar juist toegenomen van € 2.928,00 in 2000, € 5.637,00 in 2001, € 8.140,00 in 2002 tot € 8.688,00 in 2003. Deze toename is enerzijds het gevolg van de noodzaak om te voldoen aan de eisen die op basis van het 'Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen' aan de veiligheid van speelvoorzieningen worden gesteld. Verder stijgen de

uitgaven aan onderhoud en reparatie met het toenemen van de levensduur van een speeltoestel.

Gezien enerzijds de kosten van instandhouding van de bestaande openbare speelvoorzieningen op blokniveau en de geringe speelwaarde van deze voorzieningen, zijn wij voorstander van handhaving van het in het speelruimtebeleidsplan geformuleerde beleid. Indien de speeltoestellen op de bestaande openbare speelvoorziening afgeschreven zijn, worden deze verwijderd en niet opnieuw vervangen. Er blijft groene ruimte om te spelen over. Verder stellen wij voor om vanaf 2004 kritisch om te gaan met noodzakelijke reparatie- en vervangingswerkzaamheden aan de speeltoestellen en over te gaan tot het verwijderen van speeltoestellen die afgeschreven zijn. Dit kan al in 2004 leiden tot een besparing op de exploitatiekosten van de openbare speelvoorzieningen op blokniveau (zie tabel 1 en 2).

In overleg met de beheersstichtingen van de centrale speelvoorzieningen is gebleken dat Stichting Speeltuinen Velden (SSV) geen voorstander is van het laten verdwijnen van alle openbare speelvoorzieningen op blokniveau. De stichting heeft aangegeven te willen beoordelen of het wenselijk en financieel haalbaar is om de zorg voor het onderhoud en beheer van een aantal speeltoestellen op de bestaande speelvoorzieningen in Velden van de gemeente over te nemen.

In principe staan wij niet afwijzend tegenover het idee om ook (een aantal) openbare speelvoorzieningen over te dragen aan een particuliere beheersorganisatie. Uitgangspunt blijft evenwel dat de gemeente niet meer investeert in kwaliteitsverbetering van de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau en op termijn de financiering van deze voorzieningen (met uitzondering van de kosten van maaiwerkzaamheden) beëindigt.

### **Financieel**

Hierna volgt een overzicht van de planning en de financiële gevolgen van het omvormen van de bestaande openbare speelvoorzieningen op blokniveau tot informele ruimte om te spelen.

**TABEL 1. OVERZICHT OMVORMINGSACTIVITEITEN**

<i>Locatie</i>	<i>Aanwezige speeltoestellen</i>	<i>Toekomst</i>
Schans/ Kasteellaan Arcen	1 Quarterpipe 1 Funbox	Voorziening handhaven
Lage Lei (I) (2006)	2 veertoestellen 1 combinatietoestel 1 schommeltoestel (ketting) 1 tractorband	1 x verwijderen (2004) Verwijderen (2006) Verwijderen (2005) Verwijderen (2004)
Lage Lei (II) (2004)	1 combinatietoestel	Omvormen in 2004
Op 't Aardbroek (2005)	2 veertoestellen 1 klimrek	Omvormen in 2005
Dr. Allardplein/ Lepelaarstraat Velden-Oost (2006)	1 combinatietoestel 1 klimtoestel 1 duikelrek 4 veertoestellen	Overdragen SSV Overdragen SSV Verwijderen (2004) Verwijderen (2005)
Solingerhof/ Akkerwinde (2005)	1 combinatietoestel 1 veertoestel	Overdragen aan SSV of omvormen in 2005
Schandeloseweg bij sporthal	1 halfpipe	Voorziening handhaven



**TABEL 2. MEERJARENRAMING KOSTEN**

<b>Kosten</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
Inspectie	€ 1.652,00	€ 1.438,00	€ 1.038,00	€ 445,00	€ 445,00	€ 445,00
Onderhoud	€ 3.000,00	€ 1.500,00	€ 750,00	€ 250,00	€ 250,00	€ 250,00
Ondergrond	€ 1.500,00	€ 1.125,00	€ 750,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Omvorming	€ 0,00	€ 750,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 0,00	€ 0,00
Maaien	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00
<b>Totaal</b>	<b>€ 10.152,00</b>	<b>€ 8.813,00</b>	<b>€ 8.038,00</b>	<b>€ 6.195,00</b>	<b>€ 4.695,00</b>	<b>€ 4.695,00</b>

**Conclusie**

- Het is wenselijk het in het speelruimtebeleidsplan geformuleerde beleid om de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau in stand te houden zolang dit technisch verantwoord is en niet te investeren in vervanging, maar op termijn slechts informele (groene) speelruimte over te laten, te handhaven.
- De gemeente staat open voor initiatieven van de beheersstichtingen van de centrale speelvoorzieningen om het beheer van de bestaande openbare speelvoorzieningen op blokniveau van de gemeente over te nemen.
- Wij stellen voor om over te gaan tot verlaging van het budget voor onderhoud van de openbare speelvoorzieningen, conform tabel 2.

***Regierol gemeente***

Op basis van het speelruimtebeleidsplan dient de gemeente op te treden als regisseur van het speelruimtebeleid. Het gaat hierbij om een regierol zowel bij de realisatie als bij de exploitatie en het beheer van de centrale speelvoorzieningen. De regierol vereist een betrokkenheid van de gemeente op afstand. De gemeente volgt de ontwikkelingen en stuurt zonedig bij, maar laat het initiatief nadrukkelijk liggen bij de burgers zelf.

Als regisseur van het beleid is de gemeente in staat om vanuit een duidelijke visie op de lokale samenleving verschillende ontwikkelingen met elkaar in verband te brengen en aan elkaar te koppelen. Zo staat het speelruimtebeleid niet los van het jeugdbeleid, jeugdbeleid, volksgezondheidsbeleid, onderwijsbeleid etc.

Vanaf 1999 heeft de gemeente zowel op ambtelijk als bestuurlijk en politiek niveau gepoogd om positieve stimulansen te geven voor het ontwikkelen en uitvoeren van het speelruimtebeleid in de gemeente. Relatief veel tijd is geïnvesteerd in het opstarten van bewonersinitiatieven en het bij elkaar brengen van betrokken instanties. Ook gedurende het traject van aanleg van speelvoorzieningen is veel ambtelijke tijd besteed aan begeleiding, controle en toezicht. Met name bij de afdeling Openbare Werken heeft de aanleg van de speelvoorzieningen een groot beslag gelegd op de beschikbare tijd.

**Conclusie**

- De gemeente dient op te treden als regisseur van het speelruimtebeleid. Dit houdt in dat de gemeente burgers vrij laat om binnen de vastgestelde beleidsmatige, financiële en organisatorische kaders het initiatief te nemen om ontwikkelingen in gang te zetten en activiteiten te ontplooiën.
- Vanuit de regierol is de gemeente bovendien in staat om bij de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid rekening te houden met (de visie op) het speelruimtebeleid en dit zo mogelijk te versterken.
- Gezien de resultaten van het speelruimtebeleid tot nu toe heeft de gemeente op zowel ambtelijk als bestuurlijk en politiek niveau haar rol als regisseur van het speelruimtebeleid op een adequate wijze weten vorm te geven en in te vullen.

#### **4. Speelruimtebeleid in relatie tot gemeentelijk beleid**

Vanuit de gemeentelijke regierol op diverse terreinen van het welzijnsbeleid belichten wij hierna enkele gemeentelijke beleidsterreinen waarmee het speelruimtebeleid verband houdt.

##### ***Vrijwilligerswerkbeleid***

Het door de gemeente vastgestelde speelruimtebeleid is onuitvoerbaar zonder de inzet van vrijwilligers. Op basis van de uitvoering van het speelruimtebeleid tot nu toe constateren wij dat er binnen de dorpskernen voldoende vrijwilligers zijn die zich inzetten voor de aanleg van de centrale speelvoorzieningen.

Toch hebben ook de organisaties die de centrale speelvoorzieningen beheren te maken met een dreigend gebrek aan vrijwilligers. Kenmerkend voor speeltuinorganisaties in het algemeen is dat de animo van burgers groot is en toeneemt in de fase van voorbereiding en realisatie van de speelvoorziening. Het is echter lastig om mensen enthousiast te houden om verantwoordelijkheid te dragen voor een speelvoorziening als deze eenmaal gerealiseerd is. Wij zijn van mening dat het probleem van het werven en behouden van vrijwilligers voor lokale organisaties en instellingen een algemeen maatschappelijk verschijnsel is dat samenhangt met kenmerken van de hedendaags samenleving en leefstijl.

De gemeente heeft tot taak om deze problemen te signaleren en zo mogelijk via integraal beleid de gevolgen hiervan voor de samenleving te verzachten. Wij streven ernaar om binnen de kaders van het welzijnsbeleid gunstige voorwaarden te scheppen voor instandhouding en versterking van het lokale vrijwilligerswerk. Hoewel de overheid het probleem van (dreigend) gebrek aan vrijwilligers nooit alleen kan oplossen, kan de gemeente wel bevorderen dat burgers geïnspireerd worden tot gemeenschapszin en tot belangeloze inzet voor het algemeen belang. Het speelruimtebeleid toont aan dat ook in de hedendaagse samenleving nog kansen hiertoe aanwezig zijn. Het speelruimtebeleid heeft in deze zin een voorbeeldfunctie voor andere beleidsterreinen.

##### **Conclusie**

- Hoewel ook de beheersstichtingen van de centrale speelvoorzieningen moeite hebben om voldoende vrijwilligers te werven en te behouden, toont de uitvoering van het speelruimtebeleid tot nu toe aan dat er in de samenleving nog voldoende kansen aanwezig zijn voor actieve burgerparticipatie en constructieve bewonersinitiatieven.
- Wij zijn van mening dat de gemeente binnen de kaders van het welzijnsbeleid gunstige voorwaarden dient te scheppen voor instandhouding en versterking van het lokale vrijwilligerswerkbeleid.

##### ***Jeugdbeleid***

Speelruimtebeleid kan beschouwd worden als een onderdeel van het integrale jeugdbeleid. In de loop van 2004 zal op ambtelijk niveau gestart worden met de voorbereiding voor het opstellen van een nota integraal jeugdbeleid. Hierbij zal met name ook aandacht besteed worden aan voorzieningen en ontmoetingsgelegenheid voor de tienerjeugd.

Overigens zijn wij van mening dat alleen het realiseren van voorzieningen waar deze jeugd terecht kan onvoldoende is. Binnen de lokale gemeenschap dient er een structuur te worden gecreëerd van aandacht, zorg en verantwoordelijkheid voor de jeugd van 0 tot 23 jaar. De gemeente heeft een taak in het realiseren van een sluitende aanpak voor de jeugd.

##### **Conclusie**

- Bij het opstellen van de nota Integraal Jeugdbeleid dient er aandacht te zijn voor het aanbod van voorzieningen en ontmoetingsgelegenheden voor de tienerjeugd.

- Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van een sluitende aanpak voor de jeugd.

### ***Volksgezondheidsbeleid***

Naast de direct zichtbare effecten van het speelruimtebeleid, richt het effect van het beleid zich ook op minder meetbare aspecten zoals de invloed van de toename van het buitenspelen op de gezondheid van de jeugd. Buiten spelen heeft een positief effect op de gezondheid van de jeugd. Ondanks het feit dat de gezondheidseffecten van de toename aan speelmogelijkheden pas na een langere periode merk- en meetbaar zijn, lijken er wel al positieve effecten zichtbaar te zijn.

Stichting VAVA constateert dat de toename van het buitenspelen een positief effect heeft op de Arcense basisschoolleerlingen. Het effect van spelen op de motorische, fysieke en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind lijkt in Arcen al zichtbaar te zijn. Na opening van de centrale speelvoorzieningen is het spelen van de kinderen toegenomen en de basisschooldirectie constateert dat er minder ziekmeldingen zijn geweest in vergelijking met het verleden. Ook de ontmoetingsfunctie van de centrale speelvoorziening voor inwoners heeft een positieve invloed op de leefomgeving en beïnvloedt vervolgens weer het welzijn en de gezondheidsbeleving van de inwoners.

### **Conclusie**

- Buitenspelen bevordert een harmonieuze fysieke en mentale ontwikkeling van de jeugd en draagt bij aan bevordering van de volksgezondheid van inwoners van de gemeente.
- In het kader van het lokaal Volksgezondheidsbeleid vinden wij het dan ook van belang om te blijven investeren in speelruimte voor de jeugd.

### ***Verkeersveiligheid***

Bij het opstellen van het speelruimtebeleidsplan en het beoordelen van geschikte locaties voor de nieuwe centrale speelvoorzieningen is de verkeersveiligheid van de routes van en naar de speelvoorzieningen beoordeeld. Op basis van de nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid dienen wij bij de evaluatie van het speelruimtebeleid expliciet de verkeersveiligheid op de route van en naar centrale speelvoorzieningen te beoordelen.

In de praktijk doen zich naar onze mening geen gevaarlijke situaties voor op de wegen rondom de speelvoorzieningen. De speelvoorziening in Arcen ligt in een 30-km zone. Wel bestaat de indruk bij de omwonenden dat de weg langs de speelvoorziening drukker wordt vanwege het nieuwe woongebied in Arcen.

Verder is aandacht nodig voor de aanwezigheid van snelheidsremmende bloembakken op de Kerkhoflaan nabij de speelvoorziening in Lomm. De aanwezigheid van deze bloembakken leidt tot een onoverzichtelijke situatie voor overstekende (kleine) kinderen. Wij zullen de mogelijkheid van verplaatsing nagaan.

### **Conclusie**

- In het algemeen is zijn de wegen rondom de speelvoorzieningen voldoende veilig vanwege de aanwezige verkeersveiligheids- en snelheidsremmende maatregelen.
- Wel dient de gemeente blijvend aandacht te hebben voor de verkeersveiligheid op de route van en naar de centrale speelvoorzieningen en dient ze klachten van inwoners over eventuele verkeersonveiligheid serieus te nemen.

### ***Promotie en PR***

Dat het in onze gemeente ontwikkelde speelruimtebeleid uniek genoemd kan worden, blijkt ook uit de provinciale en landelijke aandacht en belangstelling voor het gemeentelijk beleid.

Zelfs een gemeente als Amsterdam heeft interesse getoond in ons speelruimtebeleid. In een aantal vakbladen zijn artikelen gewijd aan het speelruimtebeleid van Arcen en Velden. Ook heeft de portefeuillehouder speelruimtebeleid een aantal keren op regionale en landelijke bijeenkomsten het beleid toegelicht. Deze aandacht heeft geleid tot een positieve promotie van de gemeente op regionaal en landelijk niveau. De in 2003 door de NUSO Limburg op voordracht van stichting VAVA aan de gemeente uitgereikte Schouderklop voor het speelruimtebeleid, was een aardige bekroning van het succes van het speelruimtebeleid.

### **Conclusie**

- De lokale, regionale en landelijke aandacht voor het unieke karakter van het speelruimtebeleid van Arcen en Velden heeft geleid tot een positieve promotie van de gemeente Arcen en Velden.

### **5. Financieel resumé**

Hieronder volgt een overzicht van de financiële gevolgen van bovenstaande conclusies en aanbevelingen met betrekking tot het speelruimtebeleid. De subsidie in de investeringskosten is hierbij buiten beschouwing gelaten.

Geconstateerd kan worden dat vanwege het verdwijnen van de bestaande speelvoorzieningen op blokniveau de uitvoering van het speelruimtebeleid in de toekomst tenminste kostenneutraal verloopt.

<b>Kosten</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
Subsidie	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00	€ 7.480,00
Maaierwerk	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
Verzekering	€ 0,00	€ 0,00	€ 600,00	€ 1.200,00	€ 1.200,00	€ 1.200,00
Onderhoud	€ 10.152,00	€ 8.813,00	€ 8.038,00	€ 7.195,00	€ 4.695,00	€ 4.695,00
<b>Totaal</b>	<b>€ 20.632,00</b>	<b>€ 19.293,00</b>	<b>€ 19.118,00</b>	<b>€ 17.875,00</b>	<b>€ 16.375,00</b>	<b>€ 16.375,00</b>

### **6. Conclusie**

Wij constateren dat de uitgangspunten van het speelruimtebeleid grotendeels gerealiseerd zijn en er geen aanleiding is tot een fundamentele wijziging van het vastgestelde beleid.

Met name het idee om als gemeente gunstige voorwaarden te scheppen voor het particulier initiatief om zich in te zetten voor de aanleg van centrale speelvoorzieningen is succesvol gebleken in de praktijk. Dit beleidsuitgangspunt zou dan ook als voorbeeld kunnen dienen voor beleidsvorming op andere gemeentelijke beleidsterreinen. Bovendien past de systematiek van het speelruimtebeleid bij de (landelijke) tendens om burgers meer verantwoordelijkheid te geven bij de inrichting en het beheer van hun leefomgeving. De gemeente is op deze wijze in staat om op een creatieve manier in samenwerking met burgers te werken aan leefbare dorpsgemeenschappen.

Tot slot resteert ons dan ook een woord van dank aan de burgers binnen de gemeente die de verantwoordelijkheid en zorg voor uitvoering van het speelruimtebeleid op zich hebben genomen en tot een succes hebben gemaakt.

Burgemeester en wethouders van Arcen en Velden  
de secretaris, de burgemeester,

R.H.T. Krijnen

A.H.M.J. Tans